

Inngangur

Ritið „Heiti og hugtök í alþjóðaviðskiptum” fjallar um efni sem ekki lætur mikið yfir sér við fyrstu sýn. Hér er um að ræða safn heita og hugtaka, og reyndar oft einungis skammstafana á þeim, sem algeng eru í alþjóðaviðskiptum og notuð eru með þeim hætti að veitandi slíkra upplýsinga gengur út frá því að sá er við tekur hafi réttan skilning á þeim. Jafnvel getur verið um að ræða hugtök sem mikil áhrif hafa á réttindastöðu viðskiptaaðila. Réttur skilningur á þessum heitum og hugtökum er því grundvallaratriði.

Eins og ritið ber með sér er hér um allmikið safn heita og hugtaka að ræða og er þó einungis getið þeirra sem gert er ráð fyrir að beri oft fyrir augu eða eyru íslenskra aðila í viðskiptum. Einnig eru heitin eða hugtökin misoft notuð hjá viðskiptaaðilum þannig að sum lærast en önnur ekki.

Skipulag ritsins er með þeim hætti að hugtökin eru tekin fyrst og þeim raðað í stafrófsröð. Heitin fylgja á eftir, einnig í stafrófsröð, og ennfremur netföng í mörgum tilvikum til að auðvelda notendum frekari upplýsingaöflun. Þar á eftir kemur atriðaskrá í samfelldri stafrófsröð og eru erlendu heitin feitletruð en þau íslensku með óbreyttu letri.

Það er væntanlega til nokkurs hagræðis fyrir útflytjendur að Útflutningsráð hefur látið taka saman þetta efni. Sem fyrr hefur Iðnlánasjóður veitt fé til útgáfunnar og aðstoð varðandi efni hafa starfsmenn fjárfstýringarsviðs Íslandsbanka og Jón Ögmundur Þormóðsson, skrifstofustjóri, veitt. Þetta er þriðja ritið í ritröðinni „Hollráð fyrir útflytjendur”.

Reykjavík í júní 1996
Útflutningsráð Íslands

ATA Carnet	Skírteini sem heimilar tímabundinn inn- og útflutning sýnishorna og vara til kynningar. Verslunarráð Íslands er ábyrgðaraðili fyrir ATA Carnet hér á landi.
AWB - Air Waybill	Flugfylgibréf.
Barter	Vöruskipti þar sem seljandi semur um kaup á vörum af kaupanda að jafnvirði seldu vörunnar.
Bill of Exchange	Víxill er skilyrðislaus skrifleg krafa undirrituð af útgefanda, skuldbindandi fyrir þann sem víxillinn er stílaður á. Víxillinn skal greiddur við sýningu eða á skráðum gjalddaga til handhafa eða til þess sem krafan er framseld.
B/L - Bill of Lading	Farmskírteini er til staðfestingar samningi milli skipafélags og flutningskaupanda um flutning og afhendingu vörusendingar í nafngreindri höfn. Skjalið er bæði kvittun fyrir móttöku og samningur um flutning.
Bonded - in bond	Í tollvöruheymislu. Bonded warehouse - tollvöruheymisla.
Broker	Miðlari.
CAD - Cash Against Documents	Vöruskjöl afhent gegn fullri greiðslu á ákvörðunarstað vörusendingar af banka eða umboðsmanni.
COD - Cash On Delivery	Greiðsla við móttöku. Aðallega notað við vörusendingar í pósti sem afhendast aðeins gegn fullri greiðslu.
CWO - Cash With Order	Greiðsla berst með pöntun.
Certificate of Origin	Upprunavottorð á að staðfesta uppruna vörunnar. Sérstök eyðublöð fást hjá tollstjórum og Verslunarráði.

Certificate of Inspection	Skoðunarvottorð. Þeirra er oft krafist í tengslum við vörusendingar með takmarkað geymsluþol til staðfestingar ástandi vörunnar rétt fyrir afskipun.
CIF - Cost Insurance and Freight	Í uppgefnu verði er innifalið kostnaðarverð vörunnar, kostnaður við afskipun, tryggingu og flutningsgjöld til tilgreindrar hafnar.
CIP - Carriage and Insurance Paid	Flutningskostnaður og tryggingar greiddar til tilgreinds áfangastaðar er innifalið í uppgefnu verði.
CFR - Cost and Freight	Seljandi greiðir kostnað og flutningsgjöld til tilgreinds áfangastaðar.
Confirmation	Staðfesting; order confirmation - staðfesting pöntunar.
Consignee	Móttakandi vörusendingar og réttur eigandi eftir framvísun viðeigandi skjala.
Consignment	Vörusending.
Consignor	Sendandi vörusendingar.
Consular Invoice	Reikningur á sérstöku eyðublaði, áritaður af ræðismanni kauplands.
Credit information	Upplýsingar um fjárhagsstöðu og greiðslugetu fyrirtækja eða einstaklinga vegna viðskipta.
CWE - Cleared Without Examination	Afgreitt gegnum toll án skoðunar.
CCCN - Customs Cooperation Council Nomenclature	Flokkunarkerfi Tollasamvinnuráðsins (áður Brussels Nomenclature - BTN) er hannað til að tryggja sem mest samræmi og nákvæmni í flokkun vara í tollskrá.
Customs Declaration	Tollskýrsla . Lýsing á verðmæti og þyngd sendingar í pósti til annarra landa.
Customs Invoice	Tollreikningur. Venjulega jafngildir vandlega frágenginn vöru-reikningur tollreikningi en í nokkrum löndum, einkum innan breska samveldisins, er krafist útfyllingar sérstaks eyðublaðs sem yfirleitt fæst hjá ræðismönnum viðkomandi ríkja.

D/A; DAA - Documents Against Acceptance	Sendandi gefur banka fyrirmæli um afhendingu vöruskjala þegar meðfylgjandi víxill hefur verið samþykktur.
DDP - Delivered Duty Paid	Vörusending afhent ásamt greiddum tollum og aðflutningsgjöldum á tilgreindum áfangastað.
DDU - Delivered Duty Unpaid	Afhent án greiðslu tolla og aðflutningsgjalda á tilgreindum áfangastað.
Discount	Afsláttur af vöruverði.
Distribution channels	Dreifileiðir.
Documentary Credit	Viðskiptaskjal. Skjalaábyrgð sem heimilar greiðslu frá banka til nafngreinds viðtakanda, sem venjulega er seljandi vöru, gegn afhendingu skjala sem tilgreind eru í ábyrgðinni. Sjá undir Letter of Credit.
Duty	Tollur greiðist sem ákveðinn hundradshluti af verðmæti vörunnar eða eftir mati á þyngd eða magni án tillits til verðmætis eða markaðsverðs.
EFT - Electronic Funds Transfer	Millifærsla - yfirfærsla peninga með tölvuboðum.
E-mail - electronic mail	Tölvupóstur.
Exchange	Gjaldeyrisviðskipti; rate of exchange - gengi. Kauphöll - stock exchange - verðbréfamarkaður.
EXW - Ex Works	Vörusending afhent við verksmiðjudyf (staður tilgreindur).
FAS - Free Alongside Ship	Seljandi greiðir allan kostnað við flutning sendingar að skipshlið í tilgreindri höfn.
FOB - Free On Board	Seljandi greiðir allan kostnað þar til vörusending er komin um borð í skip í tilgreindri höfn.
FCA - Free Carrier	Frítt um borð í flutningsfar (staður tilgreindur).
Factoring	Kröfukaup.

Flag of convenience	Hentifáni.
Flow chart	Flæðirit - lýsing á aðgerðum stig af stigi.
Forwarding	Flutningsmiðlun.
Franchise	Sérleyfi - nafnleiga.
Futures (Financial futures)	Framvirk viðskipti.
GCR - General Cargo Rates	Almennt flutningsverð fyrir stykkjavöru.
GMP - Good Manufacturing Practices	Viðurkenndir framleiðsluhættir. Kröfur yfirvalda um framleiðsluaðferðir og efirlit með framleiðslu, einkum lyfja og lækningavara.
GSP - Generalized System of Preferences	Almennar reglur um tilhliðrun tolla.
Gross Weight	Heildarþyngd vöru/vörusendingar með ytri og innri umbúðum.
HS - Harmonised System	HS-skráin. Vöru- og tollflokunarkerfi viðtekið með samningi Tollasamvinnuráðsins í Brussel (CCC) sem tók gildi 1. janúar 1988.
Incoterms 1990	Samræmd alþjóðleg heiti á flutningsskilmálum, síðast endurskoðuð 1990. Þeim er ætlað að staðla hugtökin sem notuð eru og gera auðskiljanlegra hvaða skyldur, kostnaður, áhætta og önnur atriði viðskiptasamnings koma fram á vöruskjölum. Alþjóðaverslunarráðið gefur reglulega út bækling með fullkomnum lista yfir þessi heiti, skammstafanir og skýringar. Hann fæst hjá Verslunarráði Íslands.
Index	Vísitala, t.d. cost of living index - framfærsluvísitala. Efnisyfirlit.
Inventory	Birgðir.
IOU - I owe you	Skuldaviðurkenning.

Inward Processing	Aðvinnsla. Hugtak sem notað er í tengslum við tímabundinn innflutning vöru án greiðslu tolls í því skyni að vinna að vörunum og flytja þær aftur út af evrópska efnahagssvæðinu.
Labelling	Vörumerkingar - vöruupplýsingar.
Landed cost	Vöruverð uppgengið með öllum kostnaði, flutningsgjöldum og tollum (komið í hús).
Legal Weight	Þyngd vöru með umbúðum.
L/C - Letter of Credit	<p>Bankaábyrgð, gefin út af banka að beiðni kaupanda vörusendingar til ábyrgðar greiðslu tiltekinnar fjárhæðar til seljanda/útflytjanda að uppfylltum skilyrðum ábyrgðarinnar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revocable Letter of Credit - Afturkallanleg ábyrgð. Útgáfubanki áskilur sér rétt til að breyta skilmálum ábyrgðar eða ógilda án samþykkis seljanda. - Irrevocable Letter of Credit - Óafturkallanleg ábyrgð. Útgáfubankinn ábyrgist að skilmálum ábyrgðar verði ekki breytt án samþykkis seljanda eða ábyrgð ógilt. - Confirmed Irrevocable Letter of Credit - Staðfest óafturkallanleg ábyrgð. Ábyrgðin er staðfest af móttökubanka sem tilkynnir seljanda um ábyrgðina.
License	Framleiðsluleyfi - vinnsluleyfi. Réttur til að framkvæma ákveðnar aðgerðir sem veita þarf leyfi til, t.d. leyfi til framleiðslu vöru sem bundin er einkaleyfi og réttur til að vinna fiskafurðir á Íslandi til útflutnings.
Licensee, licensor	Leyfishafi, leyfisveitandi.
Liability	Skuld eða krafa metin í peningum. Assets and liabilities - eignir og skuldir í efnahagsreikningi.
Limited liability	Takmörkuð ábyrgð hluthafa.
Ltd - limited liability	Hlutafélag - hf.

- Products liability	Ábyrgð seljanda eða framleiðanda á líkamstjóni eða tjóni á eignum sem orsakast af galla á seldri eða framleiddri vöru.
Mandatory	Lögboðinn; mandatory requirements - opinberar kröfur.
Marine Insurance	Sjótryggingar. Average : Sjótjón. 1. General Average : Sameiginlegt sjótjón. 2. Particular Average : Hlutatjón. 3. F.P.A. Free of Particular Average : Vátrygging gegn alþjóni. 4. W.P.A. With Particular Average : Vátrygging gegn hlutatjóni.
Mark-up	Álagning á innkaupsverð eða framleiðsluverð.
Negotiable	Framseljanlegur. Notað um ávísanir, skulda- viðurkenningar og aðra löglega pappíra sem má framselja með eða án áritunar.
Net Weight	Þyngd vöru án umbúða.
On Consignment	Umboðssala. Varan er ekki seld á útflutningsdegi en afhent samkvæmt samningi um að móttakandi selji vöruna í umboði útflytjanda.
Open account	Opinn reikningur gefur venjulega til kynna umsaminn gjaldfrest til kaupanda eftir að öll vöruskjöl hafa verið afhent.
Per diem	Á dag; oft notað um dagpeningagreiðslur.
Power of attorney	Umboð manns til milligöngu fyrir annan. Prókúra.
Pro forma statement	Viðskiptaskjal sem sýnir áætlaðar tölur um fyrirhuguð viðskipti eða framkvæmd, eða á að sýna hvað muni koma fram í endanlegu skjali, t.d. pro forma reikningur pro forma invoice .

Promissory note	Eigin víxill.
Sight draft	Sýningarvixill, greiðist við sýningu eða innan ákveðins dagafjölda.
SITC - Standard International Trade Classification	Alþjóðleg vöruskrá hagstofu Sameinuðu þjóðanna, ætluð til hagskýrslugerðar.
Subcontractor	Undirverktaki.
Subsidiary	Dótturfyrirtæki- útibú.
Tender	Útboð - tilboð.
Tender bond	Útboðstrygging.
Transit	Í flutningi - fara yfir eða í gegn.
VAT - Value Added Tax	Virðisaukaskattur (excluding VAT - án virðisaukaskatts, VAT included - með virðisaukaskatti).
Weight or Measurement - (W/M)	Flutningsgjöld eru oft gefin upp W/M, þ.e. í rúmmetrum eða tonnum eftir því hvort er hagstæðara.

AIIESEC - International Association of Students in Economics and Management	Alþjóðasamtök stúdenta í hagfræði og viðskiptafræði. Markmið: Að stuðla að auknum samskiptum stúdenta í áttatíu og fjórum löndum í námi og starfi á sviði hagfræði og viðskiptafræði. http://spot.colorado.edu/~aieseccc/NCC.html
ASEAN - Association of South East Asian Nations	Samtök ríkja í Suðaustur-Asíu, Indónesíu, Malasíu, Filippseyjum, Singapore, Brunei Darussalam og Víetnam á sviði viðskipta og félagsmála. http://sunsite.nus.sg/ais/ais-info.html
CIA - Central Intelligence Agency	Leyniþjónusta Bandaríkjanna. Hún hefur komið upp fullkomnum gagnabanka í alþjóðaviðskiptum á Veraldarvefnum auk útgefna uppsláttarrita. http://www.odci.gov/cia/
CCC - Customs Cooperation Council	Tollasamvinnuráðið í Brussel.
CE - Council of Europe	Evrópuráðið í Strassborg Flest Evrópuríki eiga aðild að Evrópuráðinu sem stofnað var 1949 í því skyni að koma á samvinnu þátttökuríkja um verndun sameiginlegrar menningar og stuðla að framförum á sviði efnahags- og félagsmála.
CARICOM - Caribbean Community and Common Market	Efnahagssamvinnu- og þróunarbandalag fjórtán ríkja við Karíbahaf: Antigua og Barbuda, Bahamaeyjar, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana og Jamaica.
CEN - (Comité Européen de Normalisation) European Committee for Standardization	Evrópska staðlaráðið hefur ábyrgð á allri evrópskri staðlavinnu nema á sviði raftækni (CENELEC) og fjarskipta (ETSI). http://tobbi.iti.is/TC304/welcome.html
Codex Alimentarius	Fastanefnd á vegum FAO og WHO um þróun og samræmingu alþjóðlegra staðla sem snerta öryggi og gæði matvæla, reglur um viðurkennda framleiðslu-hætti og aðrar viðmiðunarreglur sem varða heilsu-vernd og heiðarlega viðskiptahætti.

DANIDA - Danish International Development Agency	Danska framfarastofnunin tengist Alþjóðafamfarastofnuninni (IDA) ásamt samsvarandi stofnunum margra landa sem starfa að þróunaraðstoð víðs vegar um heiminn. Þróunarsamvinnustofnun Íslands er ein þeirra. http://iisd1.iisd.ca/youth/ysbk150.htm
EBRD - European Bank for Reconstruction and Development	Endurreisnar- og þróunarbanki Evrópu. Hlutverk: Að stuðla að þróun lýðræðis og markaðsbúskapar með því að fjármagna fjárfestingar á vegum einkaaðila í ríkjum Mið- og Austur-Evrópu.
ECU - European Currency Unit	Ecu er reiknieining Evrópumyntbandalagsins.
EMS - European Monetary System	Evrópumyntbandalagið. Flest lönd Vestur-Evrópu taka þátt í þessu bandalagi og hafa skuldbundið sig til að halda föstu gengi gagnvart hvert öðru.
EFTA - European Free Trade Association	Upphaflega fríverslunarsamtök sjö Evrópuríkja. Frá ársbyrjun 1995 eru þrjú ríki innan EFTA, Ísland, Noregur og Liechtenstein.
EEA - European Economic Area	EES - Evrópska efnahagssvæðið. Samningurinn á að gera EFTA-þjóðum kleift að taka þátt í evrópskri samvinnu og viðskiptum á sama grundvelli og aðrar þjóðir Evrópu án þess að ganga í ESB. Ákvæði samningsins fela í sér: <ul style="list-style-type: none"> - Frjálsa vöruflutninga - Frjálsa fólksflutninga - Frjálsa þjónustustarfsemi - Frjálsa fjármagnsflutninga - Samvinnu á sviði rannsókna og þróunar, umhverfismála, menntunar og félagsmála
ESA - EFTA Surveillance Authority	Eftirlitsnefnd EFTA var skipuð til að tryggja samræmda löggjöf á grundvelli samningsins um EES og framkvæmd hennar í aðildarlöndunum.
EIB - European Investment Bank	Fjárfestingarbanki Evrópu. Veitir lán til fjárfestingarverkefna, einkum stærri verkefna á sviði samgöngu-mála, orkumála og fjarskipta í aðildarríkjum ESB og EFTA. http://www.cec.lu/en/eu/guide_en/eib.html

EU - European Union **ESB - Evrópusambandið** (frá 1. desember 1993). Aðildar-ríkin eru fimmtán frá 1. janúar 1995: Austurríki, Belgía, Bretland, Danmörk, Finnland, Frakkland, Grikkland, Holland, Lúxemborg, Írland, Ítalía, Portúgal, Spánn, Svíþjóð og Þýskaland.
<http://www.cec.lu/en/index.html>

ESB er stjórnað af fjórum stofnunum: Framkvæmdastjórn (Commission), Ráði Evrópusambandsins (Council of the European Union), Evrópuþingi (European Parliament) og Evrópudómstóli (Court of Justice). Auk áðurgreindra stofnana ESB er Leiðtoga ráðið (European Council).

Helstu ráðgjafanefndir eru Efnahags- og félagsmálanefnd (Economic and Social Committee) og Svæðanefnd (Committee of Regions). Endurskoðunardómstóllinn (Court of Auditors) hefur eftirlit með stjórnun fjármála ESB.

Framkvæmdastjórnin er skipuð tuttugu fulltrúum sem eru óháðir stjórnvöldum þess ríkis sem tilnefnir þá. Framkvæmdastjórnin gerir tillögur um löggjöf og framkvæmd hennar og framfylgir sameiginlegri stefnu bandalagsins. Evrópuþingið staðfestir skipan fulltrúa í stjórnina og hefur vald til áminna hana.

Ráð Evrópusambandsins er skipað einum ráðherra frá hverju ríki og fyrir hvern málaflokk. (Til dæmis er Ráð utanríkisráðherra skipað utanríkisráðherrunum fimmtán.) Ráðið og Evrópuþingið samþykkja löggjöf bandalagsins sem byggð er á tillögum framkvæmdastjórnar.

Evrópuþingið. Fulltrúar eru kosnir á fimm ára fresti í almennum kosningum í hverju aðildarríki. Frá 1995 eru þingfulltrúar 626. Fulltrúafjöldi hvers ríkis ræðst af fólksfjölda.

Evrópudómstóllinn er æðsti dómstóll Evrópusambandsins. Dómarar eru fimmtán og níu aðallögsögumenn, skipaðir til sex ára í senn. Þeir velja úr sínum hópi forseta dómstólsins til þriggja ára. Lögsaga hans tekur til allra aðildarríkjanna varðandi úrskurði og túlkanir á lögum og reglum.

Leiðtogaráðið fundar tvisvar á ári. Þar koma saman æðstu leiðtogar aðildarríkjanna og forseti framkvæmdastjórnar. Leiðtogaráðið mótar meginstefnu í málum sambandsins, utanríkis- og öryggismálum og samvinnu á sviði dómsmála og innanríkismála.

Endurskoðunardómstóllinn er skipaður fimmtán fulltrúum sem útnefndir eru af Ráði ESB. Dómstólnum er ætlað að endurskoða tekjur og gjöld sambandsins og taka afstöðu til lögmætis vissra athafna í því sambandi.

Efnahags- og félagsmálanefndin er skipuð 222 fulltrúum frá öllum aðildarríkjum til fjögurra ára. Nefndin er ráðgefandi en hefur ekki sjálfstæð völd.

Svæðanefndin er yngsta stofnun ESB. Hún er skipuð 222 fulltrúum allra aðildarríkjanna til fjögurra ára. Nefndin er ráðgefandi um málefni landshluta og héraða innan ESB og leitar umsagnar hlutaðeigandi yfirvalda um mál sem varða sérstaklega þeirra yfirráðasvæði.

**FAO - Food and
Agricultural
Organization**

Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna. Markmið hennar er að bæta lífskjör manna og auka framboð matvæla í heiminum.
<http://www.fao.org/>

**FDA - Food and Drug
Administration**

Matvæla- og lyfjastofnun Bandaríkjanna. Stuðlar að öryggi neytenda með eftirliti, svo sem eftirliti með innfluttum matvælum, og rannsóknum. Heyrir undir heilbrigðis-ráðuneytið.
<http://www.fda.gov/fdahomepage.html>

**GATT - General
Agreement on Tariffs
and Trade**

Hið almenna samkomulag um tolla og viðskipti. Innlimað í **World Trade Organization** 1. jan. 1995. Markmið: Að stuðla að eflingu alþjóðaviðskipta með því að banna hvers konar tollamismunun og aðrar viðskiptahindranir.
http://ananse.ircv.uit.no/trade_law/gatt/nav/toc.html

Globefish

Gagnabanki um markaðsmál sjávarafurða á breiðum grundvelli allt frá opinberum kröfum að upplýsingum um fyrirtæki og þarfir neytenda.

IBRD - International Bank for Reconstruction and Development	Alþjóðlegi endurreisnar- og þróunarbankinn er einn af stofnunum Alþjóðabankans ásamt IDA, IFC, MIGA, ICSID (sjá þessar skammstafanir). IBRD er aðallánastofnun bankans. Lánað er til þróunarverkefna og til endurskipu-lagningar á stjórn efnahagsmála. http://www.worldbank.org/
ICC - International Chamber of Commerce	Alþjóðlega verslunarráðið stuðlar að frjálsum viðskiptum og einkaframtaki og vinnur að hagsmunum viðskiptalífsins í einstökum löndum og á alþjóðavettvangi, m.a. með því að birta fræðslu- og upplýsingaefni sem að gagna má koma. Verslunarráð Íslands er aðili að ICC. http://www1.usa1.com/~ibnet/iccintro.html
ICSID - International Centre for Settlement of Investment Disputes	Alþjóðastofnun til úrskurðar í deilum vegna fjárfestinga. Stofnað til eflingar alþjóðlegum fjárfestingum og til að tryggja vettvang til að útkljá deilur ríkisstjórna og erlendra fjárfesta vegna fjárfestingarverkefna. Ein af stofnunum Alþjóðabankans. http://www.worldbank.org/
IDA - International Development Association	Alþjóðaframfarastofnunin, ein af stofnunum SP og Alþjóðabankans. IDA er ætlað að veita þróunarlöndum sem ekki hafa efni á að taka lán hjá IBDR aðstoð. Þróunarsamvinnustofnun Íslands tengist IDA. http://www.worldbank.org/
IFC - International Finance Corporation	Alþjóðalánastofnunin. Þessari stofnun Alþjóðabankans er ætlað að efla einkageirann í þróunarlöndum og lána beint til einkaaðila, en IDA og IBDR lána ríkisstjórnunum. http://www.worldbank.org/
ILO - International Labor Organiztion	Alþjóðavinnnumálastofnunin. Ein af stofnunum SP. Markmið: Að vinna að hagsmunum launþega í aðildar-löndum, sérstaklega með því að bæta vinnuskilyrði og efla almannatryggingar. http://turva.me.tut.fi/cis/home.html
IMF - International Monetary Fund	Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn. Ein af stofnunum SP. Markmið: Að stuðla að jafnvægi á sviði peningamála og efnahags-þróunar. http://www.datalib.ubc.ca/datalib/finance/imf/ifs/imf_mts
ISO - International Organization for Standardization	Alþjóðastaðlastofnunin. Markmið að vinna að þróun alþjóðlegra staðla. http://www.itsi.disa.mil:5580/T1910

MIGA - Multilateral Investment Guarantee Agency	Ein af stofnunum Alþjóðabankans. Henni er ætlað að greiða fyrir erlendri fjárfestingu í þróunarlöndunum með því tryggja fjárfestingaraðila fyrir öðru en viðskiptaáhættu, svo sem eignarnámi og styrjöldum. Ráðgefandi um leiðir til að laða að fjárfesta. http://www.ipanet.net/
NAFTA - North America Free Trade Association	Fríverslunarsamtök Norður-Ameríku. Aðilar að sam-tökunum eru Bandaríkin, Kanada og Mexíkó. http://www.nifcosynergy.com/Company/Origin/nafta_rules.html
NAFO - North Atlantic Fisheries Association	Norðvestur-Atlantshafs fiskveiðistofnunin. Samvinna ríkja um fiskveiðar á Norðvestur-Atlantshafi. Tilgangurinn er að ná skynsamlegri stjórnun og verndun fiskveiðiauðlinda á samningssvæðinu. Svæðið liggur utan fiskveiðilögsögu strandríkja svæðisins.
NATO - North Atlantic Treaty Organization	Atlantshafsbandalagið. Markmið: Að stuðla að samvinnu á sviði efnahagsmála og varnarmála. http://www.nato.int/docu/home.htm
NEAFC - North East Atlantic Fisheries Commission	Norðaustur-Atlantshafs fiskveiðinefndin var stofnuð til að stuðla að verndun og bestu nýtingu á fiskveiðiauðlindum í Norðaustur-Atlantshafi.
NASCO - North Atlantic Salmon Conservation Organization	Norður-Atlantshafs verndunarstofnunin vinnur að verndun laxastofna utan lögsögu strandríkja í Atlantshafi og banni við laxveiðum á úthafinu.
NI - Nordic Industrial Fund	Norræni iðnaðarsjóðurinn. Hlutverk hans er að hvetja til norrænnar samvinnu og nýsköpunar í atvinnulífi Norðurlanda.
NIB - Nordic Investment Bank	Norræni fjárfestingarbankinn. Hlutverk hans er að efla efnahag og atvinnu á Norðurlöndum, einkum með samvinnu milli fyrirtækja í atvinnurekstri.
NC - Nordic Council	Norðurlandaráð var stofnað 1952 í þeim tilgangi að efla samvinnu Norðlandabjóða á sviði efnahags-, menningar- og umhverfismála.
Nopef - Nordic Project Fund	Norræni verkefnaútflutningssjóðurinn. Hlutverk hans er að hvetja til þátttöku norrænna fyrirtækja í verkefnum á alþjóðavettvangi.

OECD - Organization for Economic Cooperation and Development	Efnahagssamvinnu- og þróunarstofnunin er samtök 25 ríkja sem ætlað er að stuðla að efnahagssamvinnu og þróun. http://www.oecd.org/
OPEC - Organization of Petroleum Exporting Countries	Samtök olíuútflutningsríkja, stofnuð í því skyni að samræma sölu- og verðstefnu í olíuviðskiptum. Aðildarríkin eru 12. http://www.bloomberg.com/home_eng.html
PCA - Permanent Court of Arbitration	Alþjóðagerðardómurinn í Haag. Honum er ætlað að greiða fyrir úrlausn deilna þjóða í milli. http://www.tufts.edu/departments/fletcher/multi/texts/BH033.txt
TCI - Trade Council of Iceland	Útflutningsráð Íslands. Hlutverk þess er að efla útflutning og almenna markaðsvitund fyrirtækja með faglegri aðstoð og ráðgjöf. http://www.icetrade.is/
UN - United Nations	SÞ - Sameinuðu þjóðirnar voru stofnaðar 1945 í þeim tilgangi að viðhalda friði og öryggi meðal þjóða og stuðla að samvinnu á sviði efnahags-, félags-, menningar- og mannúðarmála. http://www.un.org/
UNCTAD - United Nations Conference on Trade and Development	Þróunar - og viðskiptastofnun SÞ var stofnuð til að stuðla að aukningu alþjóðaviðskipta. http://www.unicc.org/itc/itc.htm
UNDP - United Nations Development Program	Þróunarstofnun SÞ er ætlað að veita tækniástoð til eflingar efnahags- og þjóðfélagsþróun. http://www.undp.org/undp/index.html
UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	Menningarmálastofnun SÞ. Hlutverk hennar er að hvetja til samvinnu á sviði menntunar, vísinda og menningar. http://www.unesco.org/
UNU - United Nations University	Háskóli SÞ var stofnaður 1973 í því skyni að halda uppi rannsóknum í þróunar- og velferðarmálum, lífsafkomu og þjálfun menntamanna. http://www.newswire.ca/releases/January1996/24/c2789.html

WHO - World Health Organization

Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin er ein af stofnunum SP. Hlutverk hennar er að sinna málum sem varða heilbrigði og hollustuhætti.
<http://www.who.ch/>

WMO - World Meteorological Organization

Alþjóðaveðurfræðistofnunin er ein af stofnunum SP. Tilgangur hennar er að styðja samvinnu á sviði veðurfræði.
<http://www.wmo.ch/>

WTO - World Trade Organization

Alþjóðlega viðskiptastofnunin. Stofnuð á grunni GATT-samningsins. Tók til starfa 1. janúar 1995.
<http://www.unicc.org/wto/Welcome.html>

ATRÍÐASKRÁ

Á

Ábyrgð seljanda eða framleiðanda.....	9
Ábyrgð seljanda eða framleiðanda á vörum.....	9
Álagning.....	9

A

Aðvinnsla	8
Afgreitt gegnum toll án skoðunar	5
Afhending vöruskjala þegar meðfylgjandi vixill hefur verið samþykktur	6
Afhent án greiðslu tolla og aðflutningsgjalda	6
Afsláttur af vöruverði	6
Afturkallanleg ábyrgð.....	8
AIIESEC	11
Almennar reglur um tilhliðrun tolla	7
Almennt flutningsverð fyrir stykkjavöru	7
Alþjóðaframfarastofnunin	15
Alþjóðagerðardómurinn í Haag	17
Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn	15
Alþjóðaheilbrigðismálastofnunin.....	17
Alþjóðalánastofnunin.....	15
Alþjóðastaðlastofnunin	15
Alþjóðaveðurfræðistofnunin.....	17
Alþjóðavinnuálastofnunin	15
Alþjóðleg vöruskrá SP.....	10
Alþjóðlega viðskiptastofnunin	17
ASEAN	11
Assets and liabilities	8
ATA Carnet	4
Average.....	9
AWB Air Waybill	4

B

B/L- Bill of Lading	4
Bankaábyrgð	8
Barter	4
Bein vöruskipti.....	4
Bill of Exchange	4
Birgðir.....	7
Bonded, in bond	4
Broker	4

C

CAD- Cash Against Documents	4
CARICOM	11
CCC	11
CCCN Customs	5
CE Council of Europe	11
CEN	11
Certificate of Inspection	5
Certificate of Origin	4
CFR Cost and Freight	5

CIA	11
CIF Cost Insurance and Freight	5
CIP Carriage and Insurance Paid to	5
COD- Cash On Delivery	4
Codex Alimentarius	11
Confirmation	5
Confirmed Irrevocable Letter of Credit	8
Consignee	5
Consignment	5
Consignor	5
Consular Invoice	5
Cost of living index	7
Credit information	5
Customs Declaration	5
Customs Invoice	5
CWE Cleared Without Examination	5
CWO Cash With Order	4

D

DAA Documents Against Acceptance	6
Dagpeningagreiðslur	9
DANIDA	12
DDP Delivered Duty Paid	6
Discount	6
Distribution channels	6
Documentary Credit	6
Dótturfyrirtæki	10
Dreifileiðir	6
Duty	6

E

EIB	12
EBRD	12
ECU	12
EFA	12
EES	12
Efnahagssamvinnu- og þróunarstofnunin	16
EFT Electronic Funds Transfer	6
EFTA	12
Eftirlitsnefnd EFTA	12
Eigin vixill.....	10
Eignir og skuldir	8
E-mail, electronic mail	6
EMS	12
Endurreisnar- og þróunarbanki Evrópu.....	12
ESA	12
ESB	13
EU	13
Evrópska staðaráðið.....	11
Evrópuráðið í Strassborg.....	11
Exchange	6
EXW Ex Works	6

F		ICC	15
F.P.A. Free of Particular Average	9	ICSID	15
Factoring	6	IDA	15
FAO	14	IFC	15
Farmskírteini	4	ILO	15
FAS Free Alongside Ship	6	IMF	15
FCA Free Carrier	6	Incoterms	7
FDA	14	Index	7
Fjárfestingarbanki Evrópu	12	Inventory	7
Flæðirit	7	Inward Processing	8
Flag of convenience	7	IOU	7
Flokkunarkerfi Tollasamvinnuráðsins	5	Irrevocable Letter of Credit	8
Flow chart	7	ISO	15
Flutningsgjöld uppg. í rúmm/tonnum	10	K	
Flutningsmiðlun	7	Kostnaðarverð vörunnar, kostnaður við afskipun, trygging og flutningsgjöld	5
Flutningsskjal í flugi	4	Kostnaður og flutningsgjöld	5
FOB Free On Board	6	Kostnaður og tryggingar	5
Forwarding	7	Kröfukaup	6
Framfærsluvísitala	7	L	
Framseljanlegur	9	Labelling	8
Framvirk viðskipti	7	Landed cost	8
Franchise	7	Legal Weight	8
Frítt að skipshlið	6	Letter of Credit	8
Frítt um borð	6	Leyfishafi	8
Frítt um borð í flutningsfar	6	Leyfisveitandi	8
Futures (Financial futures	7	Leyniþjónusta Bandaríkjanna	11
G		Liability	8
GATT	14	License	8
GCR General Cargo Rates	7	Licensee	8
General Average	9	Licensor	8
Gengi	6	Limited liability	8
Globefish	14	Lögboðinn	9
GMP - Good Manufacturing Practices	7	Ltd.	8
Greiðsla berst með pöntun	4	M	
Greiðsla við móttöku	4	Mandatory	9
Gross Weight	7	Mandatory requirements	9
GSP Generalized System of Preferences	7	Marine Insurance	9
H		Mark-up	9
Háskóli SP	17	Matvæla- og landbúnaðarstofnun SP	14
Heildarþyngd vöru/vörusendingar	7	Matvæla- og lyfjastofnun Bandaríkjanna	14
Hentifáni	7	Menningarmálastofnun SP	17
hf.	8	Miðlari	4
Hlutatjón	9	MIGA	15
HS Harmonised System	7	Móttakandi	5
HS-skráin. Vöru- og tollflokkunarkerfi	7	N	
I		NAFO	16
Í flutningi	10	NAFTA	16
Í tollvörugeymslu	4	NASCO	16
I		NATO	16
IBRD	14	NC	16

NEAFC	16	Staðfest óafturkallanleg ábyrgð	8
Negotiable	9	Staðfesting	5
Net Weight	9	Stock exchange	6
NI 16		Subcontractor	10
NIB	16	Subsidiary	10
Nopef	16	Sýningarvixill	10
Norræni iðnaðarsjóðurinn	16	SP	17
Norræni verkefnaútflutningssjóðurinn	16		
Ó		T	
Óafturkallanleg ábyrgð	8	Takmörkuð ábyrgð hluthafa	8
O		TCI Trade Council of Iceland	17
OECD	16	Tender	10
On Consignment	9	Tender bond	10
OPEC	16	Tollasamvinnuráðið í Brussel	11
Open account	9	Tollreikningur	5
Opinberar kröfur	9	Tollskýrsla	5
Opinn reikningur	9	Tollur	6
P		Tölvupóstur, netfang	6
Particular Average	9	Transit	10
PCA	17		
Per diem	9	U	
Power of attorney	9	Umboðssala	9
Pro forma invoice	9	UN	17
Pro forma reikningur	9	UNCTAD	17
Pro forma statement	9	Undirverktaki	10
Products liability	9	UNDP	17
Prókúra	9	UNESCO	17
Promissory note	10	UNU	17
R		Upplýsingar um fjárhagsstöðu	5
Rate of exchange	6	Upprunavottorð	4
Reikningur áritaður af ræðismanni	5		
Revocable Letter of Credit	8	Ú	
S		Útboð	10
Sameiginlegt sjóttjón	9	Útboðstrygging	10
Samræmd alþjóðleg heiti á aðfgreiðsluskilmálum	7	Útflutningsráð Íslands	17
Samræming alþjóðlegra staðla í matvælavinnslu	11	V	
Samtök olíuútflutningsríkja	16	VAT Value Added Tax	10
Samtök ríkja í Suðaustur-Asíu	11	Váttrygging gegn alþjóni	9
Sendandi	5	Váttrygging gegn hlutajóni	9
Sérleyfi, nafnleiga	7	Verðbréfamarkaður	6
Sight draft	10	Viðskiptaskjal, skjalaábyrgð	6
SITC Standard International Trade Classification	10	Viðurkenndir framleiðsluhættir	7
Sjóttjón	9	Virðisaukaskattur	10
Sjótryggingar	9	Vísitala	7
Skírteini sem heimilar tímabundinn inn- og útflutning	4	Víxill	4
Skoðunarvottorð	5	Vörumerkingar	8
Skuld eða krafu	8	Vörusending	5
Skuldaviðurkenning	7	Vörusending afhent við verksmiðjudy	6
		Vörusending með greiddum tollum og gjöldum	6
		Vöruskjöl afhent gegn fullri greiðslu	4
		Vöruverð komið í hús	8
		W	
		W.P.A. With Particular Average	9

.

Weight or Measurement (W/M)	10
WHO	17
WMO	17
WTO	17

Y

Yfirfærsla peninga.....	6
-------------------------	---

Þ

Þróunar - og viðskiptastofnun SP	17
Þróunarstofnun SP	17
Þyngd vöru án umbúða	9

Heimildaskrá

Gunnar G. Schram. **Evrópska Efnahagssvæðið EES**. Meginatriði og skýringar. Alþjóðamálastofnun Háskóla Íslands. Reykjavík 1992.

Stefán Már Stefánsson. **Evrópuréttur - réttarreglur og stofnanir Efnahagsbandalagsins**. Iðunn. Reykjavík 1991.

Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytið. **Fjölpjóðlegar lánastofnanir og íslensk fyrirtæki**. Reykjavík 1994.

Útflutningsráð Íslands - Iðnlánasjóður. **Verkefnaútflutningur**. Hver er aðgangur íslenskra fyrirtækja að erlendu fjármagni hjá alþjóðlegum stofnunum. Reykjavík 1995.

Alþjóðaverslunarráðið. **Key Words in International Trade**. París 1989.

Harold S. Sloane & Arnold J. Zurcher. **Dictionary of Economics**. Barnes & Noble. New York 1970.

Irish Export Board. **Alphabetical Guide to Trade Associations and Trade Terms**. Dublin 1988.

lógó

Útflutningsráð Íslands

var sett á laggirnar í samstarfi fyrirtækja,
samtaka atvinnulífsins og opinberra aðila.

Í stjórn Útflutningsráðs sitja 10 menn,
átta tilnefndir af samtökum atvinnulífsins
og tveir skipaðir af stjórnvöldum.

Hlutverk Útflutningsráðs er að efla útflutning
og almenna markaðsvitund íslenskra fyrirtækja.
Einnig er Útflutningsráð stjórnvöldum til ráðgjafar
um málefni er varða íslenskan útflutning
og fjárfestingar erlendra aðila á Íslandi.

Til að sinna þessu hlutverki
veitir ráðið útflytjendum á íslenskum vörum og þjónustu
faglega aðstoð á sviði markaðspekkingar og ráðgjafar.
Það er gert með margvíslegum hætti:

Markaðsráðgjöf
Fræðslu og þjálfun
Almennum markaðsupplýsingum
Sýningarþátttöku
Skipulagningu ferða viðskiptasendinefnda
Kynningu á Íslandi sem fjárfestingarvalkosti
Útgáfustarfsemi
Ráðgjöf til stjórnvalda og hagsmunaaðila
Þjónustu viðskiptaskrifstofa erlendis